

Beograd, 15. avgust 2025. godine

Saopštenje sa današnjeg sastanka Radne grupe NKEU za Poglavlje 28 – Zaštita potrošača i zaštita zdravlja

Radna grupa Nacionalnog konventa o Evropskoj uniji za Poglavlje 28 – Zaštita potrošača i zaštita zdravlja **zahteva da se produži javna rasprava o nacrtu Zakona o zaštiti potrošača**, koja je objavljena i zakazana za period od 4. do 24. avgusta, kako bi se javnost bolje upoznala sa predviđenim novim zakonskim rešenjima koja ne mogu biti adekvatno razmotrena i diskutovana u ovom trenutku. Iznenađujuće plasiranje nacrtu potpuno novog zakona, iako je važeći Zakon o zaštiti potrošača donet 2021. godine, u vreme letnjih odmora, tako što je centralni događaj organizovan drugog dana javne rasprave, umesto pri njenom kraju kako je to uobičajeno, izaziva dosta nedoumica u pogledu stvarnih motiva i namera predlagača zakona. Predlog je da se javna rasprava produži do kraja septembra ove godine, naročito imajući u vidu određene sporne odredbe koje su uočljive u ovom trenutku.

Posebno je istaknuto **pitanje predloga izmene važeće odredbe o primeni zakona, koja u odredbi čl. 4. st. 1. nacrtu predviđa primat primene posebnih propisa koje imaju isti cilj i uređuju odnose potrošača i trgovaca**, u odnosu na pravila Zakona o zaštiti potrošača. Važeći zakon, međutim, predviđa primenu posebnih propisa samo ako obezbeđuju viši nivo zaštite prava potrošača. Izmena ove odredbe o primeni zakona je, prema navodima Ministarstva unutrašnje i spoljne trgovine sa prezentacije nacrtu zakona, vezana za pravnu harmonizaciju sa relevantnom direktivom Evropske unije, mada nije navedeno konkretno kojom. Pretpostavljamo da se misli na odredbu Direktive 2011/83/EU o pravima potrošača, koja uređuje odnos te direktive i drugih akata Evropske unije, ali koja, međutim, ne zadire u primenu propisa na nacionalnom nivou. Pogrešna pravna recepcija u ovoj odredbi nacrtu zakona ima za pravnu posledicu da se zakonska pravila o zaštiti potrošača mogu derogirati bilo kojim drugim propisom, uključujući uredbe i pravilnike u sektorskim oblastima ili čak propise jedinica lokalne samouprave. Da li je u pitanju nestručna transpozicija ili se povlađuje posebnim interesima trgovaca iz pojedinih sektorskih oblasti, za sada se ne može pouzdano dati odgovor. Međutim, jasno je dejstvo ovakve odredbe i ono dezavuiše propisana zakonska pravila i sistem zaštite potrošača u celini, jer se uvodi sektorski partikularizam i čini bespredmetnim bilo kakve napore na usklađivanju materijalnog potrošačkog prava sa evropskim pravom i unapređenju pravila i instrumenata pravne zaštite potrošača.

Navedeno pitanje svedoči o značaju detaljnije i suštinske rasprave o predloženim novim zakonskim rešenjima, a za to je potrebno i pravo vreme.